

This Question Paper consists of 31 questions and 8 printed pages.

આ પ્રશ્નપત્રમાં 31 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલાં પૃષ્ઠો છે:

Roll No.

[illegible]

Code No.

Code No. **52/S/A/G**

કોડ નં.

Set

A

GUJARATI

(ગુજરાતી)

(207)

Day and Date of Examination

(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

Signature of Invigilators

1.

(નિરીક્ષકની સહી)

2.

સામાન્ય નિર્દેશ :

1. વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપત્રના પહેલા પાને લખે.
2. પહેલાં પ્રશ્નપત્રને ચકાસી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાના ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચકાસી લેવું.
3. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના વિકલ્પો દ્વા.ત. (A), (B), (C) અથવા (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
4. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
5. ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
6. પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા **52/S/A/G-A** લખવી.

52/S/A/G-207-A]

1

[Contd...

GUJARATI

(ગુજરાતી)

(207)

સમય : 3 કલાક]

[કુલ ગુણ : 100

સૂચના :

1. બધા પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે અને પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે અંક આપેલા છે.
2. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે એક-એક ગુણ નિર્ધારિત છે.
3. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોત્તર લખવા માટે વધારાનો સમય આપવામાં નહીં આવે. બધા પ્રશ્નો આપેલા સમયમાં એક સાથે કરવાના છે.

1. 'નરસિંહ મહેતા' એ પોતાના કાવ્યમાં કોની ભક્તિનું વર્ણન કર્યું છે ? 1
(A) રામ (B) કૃષ્ણ (C) શંકર (D) વિષ્ણુ
2. 'તડકો' કાવ્યના કવિનું નામ છે. 1
(A) નરસિંહ મહેતા (B) નિરંજન ભગત (C) સુન્દરમ્ (D) અખો
3. 'એક પ્રશ્ન' પાઠમાં બાને શા માટે બોલાવામાં આવ્યા હતા ? 1
(A) વાર્તા કહેવા (B) ન્યાય કરવા (C) ગીતો ગાવા (D) પાઠ વાંચવા
4. કસરત કરવાથી શરીર 1
(A) બગડે છે (B) થાકી જાય છે (C) ઘસી જાય છે (D) સુધરે છે
5. પતંગમાં શું છે ? 1
(A) ઉડવાની શક્તિ (B) જોવાની શક્તિ
(C) કાપવાની શક્તિ (D) દોરાને બાંધવાની શક્તિ

6. 'જૂનું પિયરઘર' કાવ્યમાં _____ રજૂ થયો છે. 1
(A) વિરહ ભાવ (B) દામ્પત્ય ભાવ (C) મૈત્રી ભાવ (D) વાત્સલ્ય ભાવ
7. 'પત્ર' લખતી વખતે સરનામું _____ બાજુ લખાય છે. 1
(A) જમણી (B) ડાબી (C) સીધી (D) નીચે
8. 'અરબી' સમુદ્ર ગુજરાતની _____ દિશામાં છે. 1
(A) ઉત્તર (B) પૂર્વ (C) દક્ષિણ (D) પશ્ચિમ
9. તન-મન ફેંકીને ફરે છે તેને 1
(A) મૂરખ કહેવાય (B) સંત કહેવાય (C) ફકીર કહેવાય (D) પોલિસ કહેવાય
10. 'આસોપાલવ' પ્રતીક છે 1
(A) માંગલ્યનું (B) દુઃખનું (C) ચિંતાનું (D) અમંગલનું
11. 'હરખ' શબ્દને બંધ ન બેસતું સમાનાર્થી છે. 1
(A) હર્ષ (B) ખુશી (C) આનંદ (D) શોક
12. ઈંટ ગણતાં-ગણતાં હરિયાને કેટલાં વરસ થયા ? 1
(A) દસ (B) વીસ (C) બાવન (D) ત્રેપન
13. 'અવસાન-સંદેશ' કાવ્યના કવિનું નામ છે. 1
(A) દેવશંકર (B) પ્રેમશંકર (C) નર્મદા શંકર (D) રવિ શંકર
14. 'સાબરનાં નીતરેલ નીર' માં અલંકાર છે. 1
(A) અનુપ્રાસ (B) ઉત્પ્રેક્ષા (C) ઉપમા (D) યમક

15. 'નિબંધ' લખવાના કેટલા મુખ્ય પ્રકાર છે ? 1
(A) ચાર (B) ત્રણ (C) પાંચ (D) છ
16. વિનું માંકડનું જન્મ સ્થળ છે. 1
(A) રાજકોટ (B) પોરબંદર (C) જામનગર (D) ગાંધીનગર
17. નંદનંદન શેઠની સ્મૃતિમાં શું બનાવાનું નક્કી થયું ? 1
(A) ઈમારત (B) સ્મારક (C) શાળા (D) બગીચો
18. નાયિકાની માતાને કયા વિષયનું જ્ઞાન હતું ? 1
(A) સંગીત (B) ઇતિહાસ (C) સાહિત્ય (D) સીવાણ
19. 'પવન' શબ્દને બંધ બેસતો પર્યાયી છે. 1
(A) વન (B) ઉપવન (C) હવન (D) હવા
20. ચંબેલીની આશા શાના વિના અધૂરી છે ? 1
(A) આંખ (B) પાંખ (C) નાક (D) કાન
21. (ક) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણના જવાબ લખો. 6
(i) ગૌરી કોણ હતી ? તેણે પોતાનો કયો દાવો રજૂ કર્યો ?
(ii) નાગા બાબાઓને પોલિસનો ડર કેમ લાગ્યો હતો ?
(iii) 'અક્ષયવટ' ક્યાં છે ? એ વિશે લોકોની શી માન્યતાઓ છે ?
(iv) ભગવાનની માનવજીવન પર શી અસર થાય છે ? 'ઉત્તર તરફ પ્રયાણ' પાઠના આધારે સ્પષ્ટ કરો.
(v) ગંગા-યમુનાના પ્રવાહ વિશે લેખક શું કહે છે ?
- (ખ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ સવાલોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. 3
(i) ગોરા છોકરાઓએ કોના નામની બૂમો પાડી ?
(ii) ઉત્તરાયણ એ શાનો પર્વ છે, અને શા નો ઉત્સવ છે ?
(iii) લેખક જીવન-પતંગને શું કરવાનું કહે છે ?
(iv) પક્ષકાર અને ન્યાયાધીશના કાર્યમાં શો ફેર હોય છે ?
(v) પ્રકૃતિની ગતિ મંદ પડતાં આદિમાનવ કેમ ગભરાયા ?

22. (ક) નીચે આપેલા સવાલોમાંથી ગમે તે ત્રણ સવાલોના જવાબ લખો. 6
- ફકીર કેવો હોય છે ? તેનાં સ્વભાવનું વર્ણન કરો.
 - કવિ કયા-કયા સમયના આકાશની વાત કરે છે ? ક્ષણ-ક્ષણ બદલાતા રંગ માટે કવિએ કયા શબ્દો વાપર્યા છે ?
 - ‘હાઈકુ’ કઈ શૈલીનું કાવ્ય છે? તેમાં કુલ કેટલા અક્ષરો હોય છે ?
 - ‘માધવ લ્યો’ પદના આધારે ગોપીઓના મનની સ્થિતિનું વર્ણન કરો.
 - કાનુડાની બાળલીલાઓનું વર્ણન કરો.
- (ખ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. 3
- તડકાને કોના જેવો અટલ કહ્યો છે ?
 - ‘ગુર્જર ભારતવાસી’ કાવ્યમાં કયા રાજ્યના લોકોનું ગાન કરવામાં આવ્યું છે ?
 - કોના છપ્પા ગુજરાતીમાં પ્રસિદ્ધ છે ?
 - ‘જૂનૂ પિયરઘર’ કાવ્યમાં આવતાં બે રૂપકોનું વર્ણન કરો.
 - અનાજના વેપારી પહેલાં શું કરે છે ?
23. (ક) નીચેના વાક્યો કોણ કોને કહે છે ? (ગમે તે ત્રણ લખો.) 3
- “નિવેડો એ કે હવે બધાંએ ચા પીવી.”
 - “તું દાવપેચ જાણે છે ?”
 - “પણ મારે તો દાળભાત જ ખાવું છે, મેં તો આજ જુલાબ લીધો છે.”
 - “મા તુ ચાલીને આવી ? તું કઈ રીતે અહીં સુધી પહોંચી ?”
 - “કીર્તિ તો મને એટલી મળી કે મારે એને ખરીદવા જવા ન’તું પડતું.”
- (ખ) ગમે તે બે ભાવપંક્તિઓનું ભાવસૌંદર્ય સ્પષ્ટ કરો: 6
- “ચંબેલીનો દેહ રૂડો ને પતંગિયાની પાંખ ધરો.”
 - “સફળતા જિંદગીની હસ્તરેખામાં નથી હોતી, ચણાયેલી ઈમારત એના નક્શામાં નથી હોતી.”
 - “તિલક કરી ત્રેપન થયાં, જપમાળાના નાકાં ગયા.”

24. ગમે તે બે ના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો: 6
- (i) 'મારી મા' પાઠની નાથિકાની માતાના વ્યક્તિનું વર્ણન કરો.
- (ii) વિનું માંકડનો ક્રિકેટર તરીકેનો વ્યક્તિત્વ.
- (iii) નાયક અને પહેલવાન વચ્ચેની કુસ્તીનું વર્ણન.
25. ગમે તે એક વિશે આશરે 200 શબ્દોમાં નિબંધ લખો. 10
- (i) મારો પ્રિય તહેવાર
- (ii) જળ જ જીવન છે.
- (iii) નારી તુ નારાયણી
- (iv) સમાચાર પત્રની મહત્તા
- (v) પુસ્તકોની મૈત્રી
26. તમારા વિસ્તારમાં અતિવૃદ્ધિને કારણે ચારે બાજુ ખૂબ ગંદકી ફેલાઈ ગઈ છે. એને દૂર કરવા મ્યુનિસિપાલિટીના સાફસૂદ્ધી વિભાગને અરજીપત્ર લખો. 8
- અથવા
- તમારી વર્ષગાંઠને દિવસે તમારા મિત્રને તમારે ત્યાં જમવા માટે આમંત્રણ આપતો પત્ર લખો.
27. ગમે તે એકનો વિચાર-વિસ્તાર કરો: 6
- (i) 'મન મેલાં તન ઊજળાં, બગલા કપટી અંગ
- તેથી તો કાગા ભલા, તન-મન એક જ રંગ'
- (ii) "સાચું સુખ જે જાતે નર્યા"

28. નીચેનો ગદ્યખંડ ધ્યાનપૂર્વક વાંચી આપેલા સવાલોના જવાબ લખો :

5

ફરો:

મહર્ષિ અરવિંદનું મૂળનામ અરવિંદ ઘોષ હતું. તેમનો જન્મ ઈ.સ. 1872 માં બંગાળમાં થયો હતો. તે અભ્યાસમાં અતિ તેજસ્વી હતા. આથી સાત વર્ષની નાની વયે તેમને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ઈંગ્લેન્ડમાં મોકલવામાં આવ્યા. ત્યાં અભ્યાસ પૂરો કરી 21 વર્ષની વયે ભારત પાછા આવ્યા. તે વખતે ભારતમાં અંગ્રેજોનું રાજ્ય હતું. ગાંધીજીની આગેવાની હેઠળ આઝાદીનું આંદોલન ચાલી રહ્યું હતું. અરવિંદ આઝાદીની લડતમાં જોડાઈ ગયા. 'વંદેમાતરમ્' નામના એક સામયિક તંત્રી પદે રહી તેમણે રાષ્ટ્રીય ભાવના જગાડતા ઘણા લેખો લખ્યા. તેમણે લોકોમાં આઝાદી માટે લડી લેવાની ભાવના જગાડી. એમનાં રાષ્ટ્રીય ભાવના જગાડતાં લખાણોથી ભયભીત બની અંગ્રેજ સરકારે તેમને જેલમાં પૂરી દીધા. જેલમાં અરવિંદને એક મહાન આધ્યાત્મિક અનુભવ થયો. તે પછી તેમનું જીવન બદલાઈ ગયું. જેલમાંથી છૂટ્યા પછી તેમણે સાધનામાં સમય ગાળવા માંડ્યો. તે ચેન્નઈ પાસેના પાંડિચેરી નામના સ્થળે ચાલ્યા ગયા. તેમણે ચાલીસ વર્ષ એકાંતમાં ગાળ્યા.

મહર્ષિ અરવિંદે પાંડિચેરીમાં આશ્રમની સ્થાપના કરી. તે આજે યોગ સાધનાનું મોટું કેન્દ્ર બની ગયું છે. અહીં દેશવિદેશના લાખો લોકો આવે છે અને શાંતિનો અનુભવ કરે છે. મહર્ષિ અરવિંદે યોગનાં અનેક પુસ્તકો લખ્યાં છે. આ પુસ્તકો આજે પણ જગતભરમાં વેચાય છે. 5 ડિસેમ્બર 1950 ના રોજ મહર્ષિ અરવિંદનું અવસાન થઈ ગયું.

પ્રશ્નો :

- મહર્ષિ અરવિંદનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો ? તેમનું મૂળ નામ શું હતું ?
- મહર્ષિ અરવિંદ ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ક્યાં ગયા હતાં ? ત્યાં તે કેટલા વર્ષ ફરીને ભારત પાછા આવ્યા હતાં ?
- ભારત પાછા આવ્યા પછી અરવિંદે શું કર્યું ?
- અંગ્રેજ સરકારે અરવિંદને જેલમાં શા માટે પૂરી દીધાં ?
- મહર્ષિ અરવિંદ દ્વારા સ્થાપિત આશ્રમમાં લોકો ક્યાં-ક્યાંથી આવે છે ? અને ત્યાં શું કરે છે ?

29. અમદાવાદ શહેરનું જાન્યુઆરીથી જૂન માસમાં અનુક્રમે સરેરાશ તાપમાન સેલ્સિયસમાં નીચે મુજબ હોય છે. નીચેના વિગતોને સ્તંભ આલેખ દ્વારા રજૂ કરી તાપમાનના પ્રમાણની તુલના કરો.

3

માસ	સેલ્સિયસ
જાન્યુઆરી	15
ફેબ્રુઆરી	18
માર્ચ	25
એપ્રિલ	38
મે	45
જૂન	35

30. સૂચના મુજબ લખો:

- (ક) વિરુદ્ધાર્થી લખો. (ગમે તે બે) 2
જડ, વિવેક, પ્રસન્નતા, આશા
- (ખ) સમાનાર્થી લખો. (ગમે તે બે) 2
વન, વેદના, મૃગ, વ્યોમ
- (ગ) સંધિ વિચ્છેદ કરો. (ગમે તે બે) 2
વિદ્યાર્થી, પ્રધાનમંત્રી, સુખાંત, મધુશાલા
- (ઘ) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ લખો. (ગમે તે બે) 2
પાડ માનવો, મન મનાવવું, લાડ લડાવવાં, સમય સાચવી લેવો
- (ડ) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો. (ગમે તે બે) 2
(1) જેનો નાશ ન થાય તે
(2) માતા પ્રત્યેનો પ્રેમ
(3) જેનો પાર નથી તે
(4) અડધા ચંદ્ર જેવા આકારની

31. નીચે આપેલા મુદ્દા પરથી વાર્તા લખી તેને યોગ્ય શીર્ષક આપો. 5

એક ગરીબ કઠિયારો મોટું કુટુંબ ગુજરાનની મુશ્કેલી એક દિવસ જંગલમાં પાણીમાં પડી ગઈ. કુહાડી માટે શોધવાનો પ્રયાસ પ્રયાસ નિષ્ફળ સરોવરમાંથી ઊંચો થતો હાથ આ કુહાડી તારી છે ? નો અવાજ કઠિયારાનો જવાબ ના ફરી અવાજ સોનાની કુહાડી ઉત્તર ના અદૃશ્ય હાથ લોઢાની કુહાડી સાથે પાછો પ્રશ્ન કઠિયારાનો જવાબ 'હા' કિનારા પર કઠિયારાને સોનાની અને રૂપાની બે કુહાડી મળે છે. કઠિયારાનું આશ્ચર્ય ચકિત થવું આસપાસ જોવું અવાજ આ બંને કુહાડીયો પણ તારી જ છે. પ્રામાણિકતાનો બદલો સાર.

- o o o -

